Digitally signed by Parlicov Victor
Date: 2024.10.09 09:10:30 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Victor PARLICOV
Ministrul Energiei,
/semnat electronic/

S I N T E Z A

obiecțiilor și propunerilor la proiectul de hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Cancelaria de Stat	La pct.7 subpct. 12) din Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale din Anexa nr.1 a proiectului hotărîrii Guvernului, cuvîntul „monitorizează” se substituie cu sintagma „examinează rapoartele prezentate de ministerul de resort referitor la”, în continuare după text.	**Nu se acceptă** Scopul acestei prevederi este de a monitoriza, dar nu de a examina rapoartele. Monitorizarea este o acțiune ce include și examinarea rapoartelor.
Guvernul Republicii Moldova	Astfel, sugerăm completarea notei informative la proiect, la compartimentul „ *condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite ,,* cu descrierea problemelor care derivă din cadrul normativ aplicabil și deficiențele/lacunele normative existente, în vederea fundamentării necesității abrogării Hotărârii Guvernului nr.207/2019 *pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale,* care, de asemenea, a fost elaborată și aprobata în scopul armonizării legislației naționale în domeniu cu legislația Uniunii Europene. În proiectul hotărârii de Guvern propunem includerea unei noi reglementări cu referire la modificarea punctului 4 din anexa nr.2 la Hotărârea Guvernului nr.1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prin care se va asigura înlocuirea textului *„Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale”* cu textul *„Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale”.*	**Se acceptă** Nota Informativă a fost completată în vederea fundamentării necesității abrogării Hotărârii Guvernului nr. 207/2019. **Se acceptă** S-a propus următoarea redacție: “3. *La punctul 4 din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr.1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (11-12-2001 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 150-151, art. 1387) cuvintele „pe piața” se substituie cu cuvintele „în sectorul*”.

	În scopul asigurării corespunderii terminologiei incluse în proiect cu terminologia utilizată în actele normative ale Parlamentului și Guvernului adoptate în ultima perioadă (Hotărârea Parlamentului nr.391/2023, Hotărârea Guvernului nr.594/2023, Hotărârea Guvernului nr.1044/2023), în anexa nr.1 (Planul de acțiuni preventive) la proiectul Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, în compartimentul „Sistemul de distribuție a1 gazelor naturale“, propunem substituirea sintagmei „ *unitățile administrativ-teritoriale din stânga râului Nistru”* cu sintagma „ *regiunea transnistreană”.* În anexa nr.1 la proiectul Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, în compartimentul „Piața gazelor naturale“, în alineatul dedicat noțiunii SA „Moldovagaz“, recomandăm substituirea sintagmei *„autoritățile din regiunea transnistreană“* cu sintagma *„regiunea transnistreană“,* asigurând excluderea din text a noțiunii de *„autorități“,* care nu poate fi utilizată în raport cu structurile din regiune constituite în afara câmpului constituțional a1 Republicii Moldova. Adițional, menționăm că în cazul survenirii în procesul de definitivare a1 proiectului a unor elemente noi, ce ar prevedea aspecte corelate sau care ar avea tangență cu tematica transnistreană, ori cu procesele de reintegrare a țării, solicităm consultarea suplimentară a opiniei Biroului politici de reintegrare.	**Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă** Textul a fost redactat conform recomandărilor Biroului Politici de Reintegrare publicate pe pagina web oficială.
Ministerul Justiției	Aferent rigorilor de tehnică legislativă, se vor reține următoarele: ***La proiectul hotărârii***: Clauza de armonizare se va revedea prin prisma pct. 30, 31 din *Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene,* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018,* indicându-se calificativul de apreciere a compatibilității. Astfel, după cuvântul „transpune” se va completa cu cuvântul „parțial”. În clauza de adoptare, pentru respectarea uzanțelor normative, formularea „cu modificările ulterioare” va fi plasată după sursa publicării *Legii nr. 108/2016.* ***La anexa nr. 1:*** Întru corectitudinea redactării, parafa de aprobare se va indica după cum urmează:	**Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă** Textul a fost redactat.

	„Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. ___/2024”.	
	La pct. 1, pentru rigoarea exprimării, expresia „reglementează norme” se va substitui cu cuvintele „stabilește norme”. În propoziția a doua, cuvintele „de asemenea” sunt de prisos și se vor exclude.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	La pct. 9, semnalăm că, potrivit *Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate,* autoritățile administrative se instituie în subordinea fie a Guvernului, fie a ministerelor. În acest context, se va revedea expresia „format pe lângă” care este utilizată greșit (observație valabilă și pentru celelalte situații similare din text).	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	La pct. 34 cuvintele „la Regulament” se vor exclude, în vederea respectării prevederilor art. 55 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017*, potrivit cărora „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în acelaşi act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	La pct. 41, 55, 129, pentru claritatea normei, recomandăm revizuirea expresiilor: „confidențialitatea datelor sensibile”, „informație sensibilă din punct de vedere comercial” (observație valabilă inclusiv pentru anexa nr. 2 pct. 7 și alte cazuri similare din proiect).	**Nu se acceptă** Proiectul transpune prevederi ale UE 2017/1938 ce nu corespund cu sintagmele utilizate în țară.
	La pct. 95 sbp. 1) – 3), pct. 98, se va exclude cuvântul „calendaristice” ca fiind inutil, aceasta reprezentând regula generală de calculare a termenului. În actele normative se specifică tipul perioadei doar în cazul în care termenul în care urmează a fi îndeplinite anumite acțiuni se calculează diferit decât cel general (de exemplu, zile lucrătoare).Observația este valabilă pentru toate situațiile similare.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	La secțiunea 18 atragem atenția că, dispozițiile finale sunt caracteristice pentru legi, dar nu pentru actele normative ale Guvernului. Dispoziţiile finale, potrivit art. 47 din *Legea nr. 100/2017*, cuprind momentul intrării în vigoare şi măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ. În dispoziţiile finale se includ reglementările privind obligaţia autorităţilor responsabile de a executa actul normativ, de a întreprinde măsurile şi de a realiza procedurile necesare executării. Prin urmare, pct. 136-141 ce includ norme de dispoziție, vor fi inserate în proiectul	**Se acceptă.** Prevederile relevante de la dispozițiile finale au fost integrate în proiectul Regulamentului (pct. 43, 44, 94, 128)

	hotărârii. Totodată, la pct. 136, pentru rigoare normativă, sintagma „la intrarea în vigoare” se va substitui cu sintagma „la data intrării în vigoare”. Proiectul se va expune într-o formulă clară şi concisă, pentru a se exclude orice echivoc, textul punctelor trebuie să aibă un caracter dispozitiv, să prezinte norma instituită fără explicaţii sau justificări. Verbele utilizate în text se vor expune la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziţiei respective. Numerotarea elementelor structurale se va efectua conform art. 52 din *Legea nr. 100/2017*, potrivit căruia, elementul structural de bază al actului normativ este punctul. Punctele se însemnează consecutiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, începând cu primul şi terminând cu ultimul, de la începutul şi până la sfârşitul actului normativ. Punctele se divid în subpuncte şi în alineate. Subpunctele se numerotează cu cifre arabe şi o paranteză şi pot avea diviziuni numerotate cu litere latine şi o paranteză, fără utilizarea cratimelor și a semnelor grafice. Adițional, la gruparea elementelor structurale se va ține cont de prevederile art. 53 din *Legea nr. 100/2017*. Punctele pot fi grupate în secţiuni, însemnate succesiv cu numere ordinare exprimate prin cifre arabe, iar secțiunile pot fi grupate în capitole, însemnate succesiv cu numere ordinare exprimate prin cifre romane. Prin urmare, se va revedea numerotarea elementelor structurale. Totodată, atenționăm că, în parafa de aprobare la fiecare anexă, începând cu pag. 52, se va indica actul la care sunt anexate, iar cuvântul „Anexe” se va exclude, fiind excedent.	**Se acceptă** **Se acceptă** **Se acceptă** Textul a fost redactat.
Ministerul Finanțelor	***La proiectul Regulamentului (Anexa nr.1)*** La ultima propoziție din ***pct.7 subpct.8)***, se propune de substituit cuvintele „bugetul de stat” cu cuvintele „fondul de intervenție a Guvernului în conformitate cu Regulamentul aprobat prin HG nr.862/2015”.	**Se acceptă parțial** Conform prevederilor pct. 7 din HG nr. 862/2015, *„Alocarea mijloacelor din fondurile de urgenţă se efectuează în temeiul hotărîrilor Guvernului, **în limita alocaţiilor prevăzute în bugetul de stat** pentru fondurile respective şi **doar prin intermediul autorităţilor publice centrale şi locale**, corespunzător domeniului de competenţă”*.

		Pentru a exclude eventuale limitări a CSE în gestionarea/depășirea unor eventuale situații excepționale în sectorul gazelor naturale prin deciziile CSE, cuvintele ,,din bugetul de stat" au fost excluse.
	La proiectul Planului de acțiuni preventive (Anexa nr.1 la proiectul Planului de acțiuni pentru situații excepționale) *La cap.6 ,,Măsuri preventive" subcapitolul A, 8 Ofertă*, se propune l*a rubrica ,,Entități responsabile"* de exclus sintagma ,,Ministerul Finanțelor". Potrivit pct.9 din Hotărârea Guvernului nr.1060/2023, I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă asigură suport în implementarea politicii statului în domeniul valorificării surselor de energie regenerabilă, în conformitate cu prevederile Legii nr.10/2016 și ale legislației secundare aferente (art.13 din Legea nr.10/2016 –instituția publică de suport atrage și gestionează resurse financiare în vederea finanțări și promovării proiectelor/programelor în domeniul eficienței energetice și al valorificării energiei din surse regenerabile, cu respectarea prevederilor Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat și ale Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014).	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	La proiectul Planului de urgență (Anexa nr.2 la proiectul Planului de acțiuni pentru situații excepționale) Mecanismul de compensare expus la *alineatul unu din pct.46, **acțiunea predefinită nr.1**,* nu poate fi susținut. Acțiunea nr.1 prevede utilizarea gazelor naturale care fac obiectul stocurilor de securitate deja create. Astfel, restituirea stocurilor utilizate urmează să fie efectuată din contul mijloacelor obținute urmare punerii în circulație a gazelor naturale stocate. Obiecțiile respectivă se referă, inclusiv și la acțiunea predefinită nr.2.	**Se acceptă parțial** În denumirea acțiunii cuvintele ,,stocurilor de securitate" au fost substituite cu cuvintele ,,obligației de stocare". Totodată, alin. (2) și (3) și ultima frază din coloana ,,Mecanisme de compensare" au fost excluse. Redacția actualizată de la acțiunea predefinită nr. 1 corespunde prevederilor art. 108^2-108^4 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, și nu se propune careva prevederi conceptuale noi prin proiectul Hotărârii.
	Suplimentar, mecanismul de compensare prevede stabilirea stimulentelor/ compensațiilor financiare în cazurile descrise în acest punct, în conformitate cu mecanismul prevăzut în hotărâre	*Referitor la mecanismul de stabilire a stimulentelor sau compensațiilor financiare.*

	de Guvern. Aprobarea mecanismului stimulentelor/ compensațiilor financiare trebuie să anticipeze procesul de avizare a proiectului Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale. În acest context, de indicat numărul concret al hotărârii Guvernului.	Prin modificările efectuate la Legea nr. 108/2016 prin Legea nr. 429/2023 au fost transpuse și prevederile Regulamentului (UE) 2022/1032 (art. 6c alin. (4)) ce se referă la posibilitatea acordării de stimulente sau compensații financiare. În conformitate cu prevederile art. 108^3 alin. (15) din Legea nr. 108/2016, acest mecanism va fi stabilit **la necesitate**, printr-o Hotărâre de Guvern, care la fel va fi consultată public. Acest mecanism de stabilire a compensațiilor financiare, va fi elaborat și propus spre aprobare Guvernului, **doar în cazul** în care deficitul sau costurile suportate de titularul obligației de stocare ca urmare a respectării obligației de stocare nu pot fi acoperite prin veniturile obținute din activitatea desfășurată în legătură cu executarea obligației de stocare.
	La ***acțiunea predefinită nr.2***, se propune alineatul unu din mecanismul de compensare de expus în redacția următoare: „Costurile aferente creării și menținerii stocurilor de securitate se acoperă din contul resurselor financiare alocate din bugetul de stat și/sau din asistența financiară externă, și/sau din contul contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale”.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	La ***acțiunea predefinită nr.3***, textul „încheierea/accesarea acordurilor de împrumut cu instituțiile financiare pentru” de exclus, iar mecanismul de compensare de expus în următoarea redacție: „Resurse proprii sau împrumuturi externe contractate direct de către aceasta sau surse financiare recreditare din contul împrumuturilor de stat externe contractate de către Guvern în numele Republicii Moldova, și/sau de resurse financiare alocate din bugetul de stat, cu recuperarea acestora după punerea în circulație a gazelor naturale”.	**Se acceptă** Textul din coloana „Mecanisme de compensare” este expus în următoarea redacție: *„Resurse proprii sau împrumuturi contractate direct de către aceasta sau surse financiare recreditare din contul împrumuturilor de stat externe contractate de către Guvern în numele Republicii Moldova, și/sau de resurse financiare alocate din bugetul de stat, cu recuperarea acestora după punerea în circulație a gazelor naturale”*.

Ministerul Afacerilor Interne	La pct. 2 se va examina oportunitatea excluderii textului „cu modificările ulterioare”. Or, în conformitate cu rigorile de tehnică legislativă, în cazul abrogării unui act normativ modificat sau completat, se abrogă în mod implicit și actele normative de modificare sau completare a acestuia, fără a fi necesară specificarea expresă. La proiectul Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale (anexa nr. 1). În contextul în care prin pct. 2 sbp. 2) din proiectul hotărârii Guvernului se aprobă Planul de acțiuni pentru situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, se propune excluderea pct. 2 sbp. 5). Or, proiectul regulamentului are un alt obiect de reglementare, pe când planul de acțiuni stabilește acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru gestionarea efecientă a crizei în sectorul gazelor naturale. Reieșind din considerentul că proiectul stabilește atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova într-un domeniul specific, precum și întru evitarea dublării prevederilor legislative, propunem excluderea din conținut a pct. 8 și 9.	**Se acceptă** Textul *„ , cu modificările ulterioare”* a fost exclus. **Nu se acceptă** Descrierea conținutului/structurii Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale constituie anexă la Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale în conformitate cu prevederile Regulamentului UE nr. 2017/1938, și nu reprezintă nemijlocit Planul de acțiuni prevăzut la pct. 2 sbp. 2) din proiectul hotărârii Guvernului. **Nu se acceptă** Considerăm necesar de menținut aceste prevederi, deoarece corespund acțiunilor ce se efectuează de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și oferă o mai mare claritate a modului de desfășurare a activității CSE în cazul unei situații excepționale.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	- în ***proiectul Planului de acțiuni preventive***, referitor la „Măsurile preventive”: 1. în partea ce vizează *„Măsura 3 Ofertă”*, considerăm judicioasă identificarea autorității publice centrale prin intermediul căreia „Guvernul”, în calitate de entitate responsabilă, va asigura implementarea mecanismului de partajare a eforturilor pentru îndeplinirea obiectivului de creare a stocurilor. Or, potrivit art.2 alin.(3) al Legii nr.136/2017 cu privire la Guvern: „Guvernul este organ colegial, format din membrii Guvernului”. Respectiv propunem următoarea redacție a poziției „entități responsabile”, și anume: „Guvernul, prin intermediul Ministerului Energiei, titularul obligației de stocare”;	**Nu se acceptă.** Formularea propusă în proiect corespunde prevederilor art. 108^4 din Legea nr. 108/2016. Precizăm că nu Ministerul Energiei este entitate responsabilă de stocare, dar titularul de licență care are obligația respectivă stabilită de Guvern. Ministerul Energiei nu are surse, nu are personal și nu practică activitatea de procurare, furnizare a gazelor naturale. În cazul în care Guvernul va decide Implementarea mecanismului de partajare a eforturilor pentru îndeplinirea obiectivului de

		creare a stocurilor în conformitate cu prevederile art. 108[4] din Legea nr. 108/2016, ministerul va elabora și negocia cu autoritatea de resort din altă țară cu instalații de stocare textul Acordului privind mecanismul de partajare a eforturilor, ce va fi stabilit printr-un tratat interstatal sau interinstituțional încheiat în acest sens, în conformitate cu art. 108[4] alin. (1) din Legea nr. 108/2016. Astfel, Ministerul Energiei, la fel este entitate responsabilă întru realizarea acestei măsuri.
	2. aferent *„Măsurii 6 Ofertă”*, recomandăm includerea Agenției Proprietății Publice în lista entităților responsabile, întrucât fondator al ÎS „Expediţia Hidrogeologică „EHGeoM”, conform anexei nr.4 la Hotărârea Guvernului nr.902/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice este Agenția Proprietății Publice;	**Nu se acceptă.** Se indică expres entitățile ce vor realiza măsura respectivă, dar nu fondatorul Agenția Proprietății Publice, care la fel este fondator și la alte întreprinderi de stat/societăți pe acțiuni enumerate în acest proiect. Fondatorul nu este responsabil de îndeplinirea atribuțiilor de întreprinderea respectivă.
	3. cu privire la *„Măsura 13 Cerere”*, menționăm ca necesară divizarea măsurii în 2 măsuri subsecvente, or indiscutabil Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică (în continuare - INST) nu deține competențe pe marginea „activității producătorilor de biomasă și a utilizării biomasei pentru producerea energiei termice” și respectiv, devine improprie și irealizabilă această măsură obligatorie stabilită în sarcina INST „de organizare a seminarelor tematice, a întâlnirilor de lucru cu producătorii de biomasă cu privire la necesitatea utilizării biomasei pentru producerea energiei termice”.	**Se acceptă** INST a fost exclus din entitățile responsabile la această măsură.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova	Pe plan redacțional, în raport cu normele de tehnică legislativă și a cerințelor de calitate a actului normativ, statuate la art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, *conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.* În acest sens, se va revedea conținutul **pct.6** din	**Se acceptă parțial** Cuvîntul *„notifică”* a fost exclus.

	proiectul Regulamentului, în vederea expunerii acestuia în conformitate cu textul expus la pct.6 din Tabelul de concordanță *„Organul central de specialitate notifică Secretariatului Comunității Energetice denumirea autorității desemnate de Guvern în contextul punctului 5”.* Totodată, reieșind din exigențele tehnicii legislative statuate la art.55 alin.(5) din legea prenotată, potrivit cărora *în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat,* pe tot cuprinsul textului proiectului se va indica numărul și data adoptării Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale. În același sens, la **pct.59, pct.79 supct.3), pct.86** din proiect, după cuvintele *„Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor”,* se va completa cu cuvintele *„aprobat prin Hotărârea ANRE nr.321/2016”.*	**Se acceptă parțial** Textul a fost completat cu textul „*aprobat prin Hotărârea ANRE* ***nr. 421/2019****”*, prin care a fost abrogată Hotărârea ANRE nr. 321/2016.
Ministerul Afacerilor Externe	Cu referire la Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului, care face obiectul transpunerii în proiectul actului normativ supus avizării, se atrage atenția asupra faptului că în clauza de armonizare denumirea acestuia urmează a fi revăzută și expusă în conformitate cu versiunea autentică, și anume: *„Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare* ***a siguranței furnizării de gaze*** *și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010”.* De asemenea, potrivit pct. 30 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 (în continuare – *Regulament*), pentru actul Uniunii Europene care a fost supus modificărilor, se indică cele mai recente amendamente care constituie obiect al transpunerii în legislația națională, în conformitate cu modelul prezentat în anexa nr. 2 la Regulament. În acest sens, se subliniază faptul că în proiectul actului național nu se menționează dacă în procesul transpunerii s-a ținut cont de	**Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă** A fost completată clauza de armonizare. În procesul transpunerii s-a ținut cont de ultimele modificări ale Regulamentului (UE) 2017/1938, aduse prin *Regulamentul (UE) 2022/1032 al*

	ultimele modificări ale Regulamentului (UE) 2017/1938, aduse prin *Regulamentul (UE) 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022*. În acest context, urmează a fi reexaminat și dosarul de însoțire a proiectului (nota informativă și tabelul de concordanță). Suplimentar, referitor la dosarul de însoțire a proiectului (analiza impactului și tabelul de concordanță), sub aspect redacțional, urmează a se indica denumirea documentelor. De asemenea, potrivit pct. 33 din Regulament, tabelul de concordanță se întocmește în conformitate cu instrucțiunile de completare indicate în anexa nr. 3.	*Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022*. (versiunea consolidată). **Se acceptă**
SA Apă-Canal Chișinău	Propunem ca în Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale la pct. 49 (Măsura 3 Urgentă), pct. 55 (Măsura 4 Urgentă) și pct. 82 să fie inclusă și S.A. „Apă-Canal Chișinău" în calitate de întreprindere termoenergetică. Dat fiind faptul că S.A. „Apă- Canal Chișinău" este al 3-lea, ca arte de activitate, prestator al serviciului de alimentare cu energie termică din Republica Moldova.	**Se acceptă parțial** SA „Apă-Canal Chișinău" a fost inclusă la pct. 82. Totodată, în conformitate cu noțiunea de consumatori protejați definită în proiect (categoria nr. 4), centralele termice ale SA „Apă-Canal Chișinău" sunt consumatori protejați. Centralele termice ale SA „Apă-Canal Chișinău" nu pot funcționa pe combustibil de rezervă-păcura, fiindcă nu sunt create rezerve.
CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA	În tabelul nr. 2 sintagma „108,93 km aparțin SRL „Tiraspoltransgaz" popunem a fi formulată cu următorul cuprins: „108,93 km care sunt în gestiunea SRL „Tiraspoltransgaz", pe motiv că aceste rețele de gaze naturale nu au fost transmise oficial în proprietatea SRL „Tiraspoltransgaz". În compartimentul „Descrierea rolului gazelor naturale în producerea de energie electrică" cuvintele „centrala termoelectrică MGRES aflată în proprietatea companiei ruse „Inter RAO" propunem a fi substituite cu cuvintele: „centrala termoelectrică MGRES aflată sub controlul companiei ruse „Inter RAO", din motiv că transmiterea în proprietate a centrale termoelectrice (privatizarea) nu este recunoscută de către autoritățile constituționale ale Republicii Moldova. În compartimentul „Piața gazelor naturale" cuvintele „autoritățile din regiunea transnistreană" se propun a substituite cu cuvintele „administrația regiunii transnistrene" (alternativ „administrația Transnistriei").	**Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă parțial** Textul a fost redactat conform recomandărilor Biroului Politici de Reintegrare publicate pe

		pagina web oficială (,,regiunea transnistreană a Republicii Moldova")
ANRE	1. La pct. 113, de substituit sintagma „lipsa instalaliilor de gaze naturale lichefiate" cu sintagma „lipsa terminalelor de gaze naturale lichefiate ", similar cu prevederea utilizată de autor în pct. 110 „lipsa terminalelor GNL ".	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	2. La pct. 120, de adăugat după sintagma „următoarele informații "fraza „ dar fără a se limita la acestea". Argumentare: În procesul constatării unei situații de urgență sectorul gazelor naturale, considerăm că, poate exista necesitatea de prezentare a unor informaiii suplimentare de către întreprinderile de gaze naturale, electroenergetice şi termoenergetice.	**Nu se acceptă** Este necesar de menținut prevederea din Regulamentul (UE) 2017/1938, art. 14. În cazul în care sunt necesare și alte informații, ele se vor prezenta la cerere.
	3. La pct.123, alin . 1), lit. b) de substituit sintagma „volumele anuale de gaze natural contractate" Cu sintagma „volumele/cantitățile anuale de gaze naturale contractate (m3 ,cu/sau MWh) ". Totodată, urmează de efectuat modificările analogic şi la lit. c), e).	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	4. La Anexa nr. 1, pct. 2, lit, a), de adăugat după sintagma „ în miliarde de m3" cuvintele ,,si/sau MWh ".	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	5. La Anexa nr.2, Planul de actiuni pentru situalii excepționale, - tabelul 2 cu titlu Indicatorii infrastructurii sistemului de transport al gazelor naturale, de exclus indicatorul: „Rețele de distribuție (lungimea totală)". Argumentare: Indicatorul „rețele de distribuție (lungimea totală)" nu se atribuie la sistemul de transport al gazelor naturale, fiind parte componentă a sistemului de distribuție a gazelor naturale.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	- La Figura 7, Harta Capacității ENTSO-G, 01.01.2014, de substituit anul 2014 cu anul 2024.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	6. În Planul de urgență, la pct.55, măsura 3 Urgență, la rubrica Proceduri de urmat, de adăugat la sfarşitul propoziției următoarea frază: „şi sau sistarea furnizării energiei termice pentru prepararea apei calde menajere. Argumentare: Considerăm necesar de adăugat ca măsură de urgență „sistarea furnizării energiei termice pentru prepararea apei calde menajere" care va contribui la diminuarea consumului de	**Se acceptă** Textul a fost redactat.

	gaze naturale. Totodată, menționăm că această măsură a fost aplicată şi în ianuarie 2009, când a fost sistată livrarea gazelor naturale către Republica Moldova". 7. Pe tot parcursul textului, de substituit sintagma „centrala termoelectrică — Cuciurgan (MGRES) "cu sintagma „centrala electrică —Cuciurgan (MGRES)".	**Nu se acceptă** Se va păstra redacția din proiect, ținînd cont de specificul instalației de producere a energiei electrice a acestei centrale și de faptul că terminologia respectivă este utilizată și în alte acte normative aprobate de Guvern.
Fabrica de Sticlă din mun.Chișinău	Aferent aplicării măsurilor de limitare și/sau intrerupere a livrării gazelor natural consumatorilor intreruptibili conform pct. 59 din Planul de urgență al Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, relevăm că „Fabricarea articolelor din sticlă, a fost identificată în categoria consumatorilor intreruptibili, fiind plasată cu locul 4 în Ordinea de limitare și/sau intrerupere a livrărilor de gaze naturale (pag.80). Ținem să atragem atenția Dvs., că activitatea de producere a Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău" este un proces continuu care nu poate fi suspendat, întrucât cuptorul de topit sticla funcționează doar pe gaze naturale din care este produs agentul termic ce asigură procesul tehnologic de producere a ambalajelor din sticlă, iar limitarea și/sau intreruperea a livrărilor de gaze natutale are un impact major, și anume poate conduce la oprirea cuptorului de topit sticla, iar odată ce este oprit, costurile pentru a fi repornit sunt excesive, ceea ce poate genera prejudicii enorme atât intreprinderii, cât și Statului, subsidiar pot conduce la neonorarea obligațiilor contractuale față de clienții săi, inclusiv la neonorarea obligațiilor salariale față de aprox. 400 de angajați, care eventual pot să fie trimiși in staționare/șomaj tehnic. Tot aici, ținem să remarcăm că, Î.S.„Fabrica de Sticlă din Chișinău", aduce bugetului de stat un profit net anual de aproximativ 50 mil. lei. Prin urmare, venim cu propunerea către Dvs. de a revedea Ordinea de limitare și/sau întrerupere a livrărilor de gaze naturale, prin stabilirea pentru „Fabricarea articolelor din sticlă" a locului 10-12 sau după caz includerea intreprinderilor de stat (Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău) în categoria consumatorilor protejați la pct.96 din proiectul Regulamentului și la pct.5 Standardul privind	**Nu se acceptă** Scopul Regulamentului și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale nu este întreruperea livrării gazelor naturale. Însă în situații de urgență, se aplică măsuri care duc la reducerea consumului de gaze naturale, în special a consumatorilor întreruptibili, pentru a fi asigurată livrarea gazelor naturale consumatorilor protejați. A se vedea pct. 65 din Planul de urgență. Pentru consumatorii la care întreruperea livrării gazelor naturale poate afecta procesul tehnologic (ex. producerea sticlei, industria metalurgică). Se aplică procedura de limitare a consumului de gaze naturale.

	aprovizionarea cu gaze naturale din proiectul Planului de actiuni preventive al planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale.	
Î.S. „Moldelectrica”	Ținând cont de Anexa nr.3 a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, în care se prevede că producătorii de energie electrică prezintă informații către OST de energie electrică, este necesar de a actualiza tabelele aferente fiecărui nivel de criză din Anexa nr.7 în raport cu obligațiile de informare a OST de energie electrică referitor la posibila apariție a unui eveniment care ar putea afecta aprovizionarea cu gaze naturale, respectiv, producerea energiei electrice, estimată în condițiile crizei date. Totodată, considerăm oportun și necesar ca criteriile de stabilire a consumatorilor cu regim de alimentare neîntreruptă în contextul unor crize de energie electrică să fie abordate într-un Plan de acțiuni pentru situații excepționale pe piața energiei electrice.	**Se acceptă** Anexa nr. 7 a fost completată. **Se acceptă** Ministerul Energiei este în proces de elaborare și definitivare a unui proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului și Planului de acțiuni pentur situații excepționale în sectorul energiei electrice, care va transpune Regulamentul UE 2019/941 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice
SA „CET-NORD”	La pct. 7 din Regulament să se completeze cu o atribuție nouă Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, și anume: „*decide asupra priorității furnizării de gaze naturale către anumite centrale electrice, centrale electrice de termoficare și/sau termice care produc energie electrică și/sau energie termică în baza gazelor naturale”.* 2. *La pct. 80 din Regulament*, textul „*Comisia poate decide să acorde prioritate furnizării de gaze naturale către anumite centrale electrice și/sau termice care produc energie electrică și/sau energie termică în baza gazelor naturale*” să fie substituit cu textul „*Comisia decide asupra priorității furnizării de gaze naturale către anumite centrale electrice, centrale electrice de termoficare și/sau termice care produc energie electrică și/sau energie termică în baza gazelor naturale*, or, în timpul unei situații de urgență și din motive întemeiate, Comisia trebuie să decidă asupra priorității furnizării de gaze naturale, dar să nu fie ca o opțiune sau ca un drept discreționar.	**Nu se acceptă** Prevederea respectivă deja există în proiectul Regulamentului (pct. 82), transpusă conform prevederilor art. 11 paragraf 7 din Regulamentul (UE) 2017/1938**.** **Nu se acceptă** Comisia poate decide în situații de urgență să aplice prevederile pct. 82 din Regulament, prevederi transpuse după cum prevede art. 11 paragraf 7 din Regulamentul (UE) 2017/1938.

	3. ***La pct. 60 din Anexa 2 la Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale***, considerăm imperativ revizuirea ordinii de întrerupere a livrării gazelor naturale consumatorilor protejați în cazul unei situații de urgență pe piața gazelor naturale din Republica Moldova, întrucât în localitățile urbane unde funcționează un Sistem de Alimentare Centralizată cu Energie Termică (SACET), numărul consumatorilor casnici și al prestatorilor de servicii sociale esențiale racordați la SACET este mult mai mare decât cel al consumatorilor ale căror instalații utilizate sunt racordate la rețelele de distribuție a gazelor naturale. Din considerentul că consumatorii racordați la SACET nu dispun de alte tipuri de surse de încălzire, impactul limitării sau sistării furnizării gazelor naturale către centralele electrice cu termoficare, ar fi unul cu mult mai considerabil și ar afecta un număr mai mare de consumatori. La situația actuală de la SACET sunt deconectate doar 30 la sută din consumatori. Mai mult decât atât, energia termică furnizată prin sistem colectiv asigură nu numai încălzirea spaţiilor locative, nelocative şi de uz comun din cadrul blocurilor de locuit, dar contribuie și la menținea în stare funcţională a sistemelor inginereşti de alimentare cu apă şi de canalizare în perioada rece, precum și a elementelor constructive ale blocului. Subsecvent, SACET-ul reprezintă un ansamblu de instalaţii de producere, de rețele termice şi de instalaţii de utilizare a energiei termice legate printr-un proces comun de funcţionare, astfel că din punct de vedere tehnic, în cazul sistării furnizării gazelor naturale în perioada rece a anului, există riscul ca acest sistem să fie deteriorat, iar costurile reabilitării acestuia ar fi de proporții mari. Prin urmare, centralele electrice cu termoficare ar trebui să dețină prioritate de prima categorie în cazul unor limitări sau sistări a furnizării gazelor naturale, fiind ultimii în ordinea celor care urmează a fi întrerupți în raport cu celelalte categorii de consumatori protejați, inclusiv și din motiv că unitățile termoenergetice asigură furnizarea energiei termice către prestatorii de servicii sociale esențiale, care au legătură cu asistența medicală, asistența socială esențială, de urgență, de securitate, cu educația sau cu administrația publică.	**Nu se acceptă** A se vedea prevederile pct. 82 din Regulament, prin care se prevede că *„Comisia poate decide să acorde prioritate furnizării de gaze naturale către anumite centrale electrice și/sau termice care produc energie electrică și/sau energie termică în baza gazelor naturale și au un rol critic în sistemul electroenergetic și/sau termoenergetic,* ***în detrimentul aprovizionării cu gaze naturale către anumite categorii de consumatori protejați****”*. Totodată, în conformitate cu prevederile Legilor sectoriale în domeniul energetic (art. 21 alin. (9) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, art. 23 alin. (2) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și art. 21 alin. (3) din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării), *„Producătorii care exploatează centralele electrice, centralele termice, care funcţionează pe bază de combustibili fosili, cu excepţia celor care desfăşoară activitate sezonieră şi/sau care produc energie electrică, energie termică exclusiv pentru necesităţi proprii, sunt obligaţi să menţină rezerve de combustibili la nivel suficient pentru a asigura securitatea aprovizionării cu energie”.*

Agenția Proprietății Publice	În limita competențelor funcționale, comunică despre lipsa obiecțiilor. Totodată, reieșind din faptul că proiectul a fost expediat spre avizare întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni din domeniul energetic în care statul deține cotă-parte din capitalul social, considerăm oportun să se țină cont de poziția acestora la definitivarea proiectului.	**Se acceptă**
Asociația obștească „Asociația Furnizorilor de Gaze Naturale din Republica Moldova”	**1)** La pct. 7 subpunctul 4 din Regulament, de expus în următoarea redacție: „4) adoptă decizia privind utilizarea totală sau parțială a gazelor naturale care fac obiectul stocurilor de securitate, în conformitate cu art. 1081 din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016 (în continuare - Legea cu privire la gazele naturale), ***repartizându-l furnizorilor de pe piața cu amănuntul proporțional cotelor de repartizare și a valorii contribuțiilor financiare achitate, pentru a fi furnizate consumatorilor săi finali.*** **Argumentarea propunerii:** Stocurile de securitate, în conformitate cu art. 1081 din Legea cu privire la gazele naturale 108/2016, sunt formate din contul contribuțiilor financiare ale furnizorilor de pe piața cu amănuntul, care potrivit art. 1081 alin. (7) din Legea nr. 108/2016, includ aceste cheltuieli în prețul gazelor naturale furnizate consumatorilor săi. Corespunzător, acești consumatori, în mod anticipat, prin achitarea costului stocurilor de securitate și-au asigurat riscul în cazul situației excepționale pe piața gazelor naturale. Din acest considerent, acești consumatori au dreptul să beneficieze în cazul situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale de volumele de gaze achitate de către ei prin intermediul furnizorului său. Corespunzător, Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale trebuie să reglementeze mecanismul utilizării stocurilor de securitate și să prevadă garanția pentru această categorie de consumatori.	**Nu se acceptă** Nu toți consumatorii finali sunt consumatori protejați și în situațiile de urgență se asigură livrarea gazelor naturale prioritar consumatorilor protejați și ulterior celor întreruptibili. În conformitate cu prevederile art. 108^1 alin. (7) din Legea nr. 108/2016, furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale recuperează cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare prin prețurile de furnizare a gazelor naturale. Cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare se distribuie în mod nediscriminatoriu între categoriile de consumatori finali. Totodată, contribuțiile financiare se determină proporțional cotelor deținute de aceștia pe piața cu amănuntul a gazelor naturale și se aprobă prin hotărârea Agenției, care se ajustează la necesitate. Crearea stocurilor de securitate are drept scop asigurarea aprovizionării neîntrerupte cu gaze naturale a consumatorilor protejați, depășirea provocărilor la securitatea aprovizionării cu gaze naturale prin sporirea rezilienței sistemului energetic în cazul unei crize, micșorarea impactului eventualelor situații excepționale în sectorul gazelor naturale asupra economiei naționale și asigurării aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali. Astfel, crearea stocurilor de securitate nu reprezintă o activitate comercială a entității

		desemnate. În conformitate cu prevederile Hotărârii ANRE nr. 277/2023, unul din principiile de reglementare pe care se bazează Metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare este principiul neutralității costurilor ce se aplică în așa fel încât entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate nu generează profit sau pierderi ca urmare a executării obligațiilor care i-au fost atribuite în privința creării și menținerii stocurilor de securitate. Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate nu obține nicio rentabilitate financiară din costurile aferente creării și menținerii stocurilor de securitate. În conformitate cu prevederile art. 108^1 alin. (8), gazele naturale care fac obiectul stocurilor de securitate se utilizează, total sau parțial, în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (CSE), în cazul constatării situației de alertă sau de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale sau în cazul declarării stării de urgență de către Parlament în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război. În cazul unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale enumerate mai sus, la decizia CSE stocurile de securitate urmează a fi furnizate prioritar către consumatorii protejați definiți în conformitate cu prevederile Regulamentului și Planului pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale și a Regulamentului (UE) 2017/1938. Odată cu liberalizarea pieței gazelor naturale, consumatorii finali de gaze naturale au posibilitatea de a-și schimba mult mai frecvent furnizorii de gaze naturale, având în vedere și

		creșterea numărului furnizorilor activi pe piața gazelor naturale. Reieșind din cele expuse mai sus, nu se acceptă propunerea privind repartizarea stocurilor de securitate proporțional cotelor de repartizare și a valorii contribuțiilor financiare achitate de furnizorilor de pe piața cu amănuntul.
	2) La pct. 7 subpunctul 8 din Regulament, după cuvintele *„la necesitate”* de adăugat *„după consultarea titularilor licenței pentru furnizarea gazelor naturale înregistrați în Registrul participanților la piața angro de gaze naturale”* și de expus în următoarea redacție: „8) desemnează la necesitate, ***după consultarea titularilor licenței pentru furnizarea gazelor naturale înregistrați în Registrul participanților la piața angro de gaze naturale***, pentru asigurarea continuității aprovizionării cu gaze naturale, în special a consumatorilor protejați, furnizorul care urmează să achiziționeze gaze naturale pe perioada situațiilor excepționale pentru 2 a le revinde furnizorilor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale sau, în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, consumatorilor finali. După caz, pentru realizarea acestor achiziții, Comisia poate dispune alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat. **Argumentarea propunerii:** Luând în considerare necesitatea partajării responsabilității între instituțiile statului și întreprinderile de gaze în cazul situațiilor de urgență, organul central de specialitate urmează să identifice capacitățile furnizorilor de a achiziționa cantități de gaze naturale pe perioada situațiilor excepționale, fapt ce va duce iminent la diminuarea riscurilor și aplicarea mecanismelor de piață.	**Nu se acceptă** În situații excepționale, Comisia pentru situații excepționale urmează să ia decizii conform atribuțiilor sale clar definite. Comisia poate să decidă consultarea și a altor furnizori de gaze naturale, dar nu este obligatorie această procedură, având în vedere necesitatea adoptării unor măsuri de urgență în anumite situații specifice.
	3) Pct. 22 de expus în următoarea redacție.	**Nu se acceptă**

	„22. Pe perioada situaţiei excepţionale în sectorul gazelor naturale, ***Comisiei va emite dispoziții în corespundere cu atribuțiile prevăzute de Legea privind regimul stării de urgență, de asediu şi de război nr. 212 din 26.06.2004***. Întreprinderile de gaze naturale nu sunt în drept să se eschiveze de la îndeplinirea obligațiilor ce le revin în conformitate cu legea şi contractele încheiate, cu condiția că acestea nu contravin dispozițiilor Comisiei". **Argumentarea propunerii:** Potrivit Hotărârii nr. 17 din 23.06.2020, Curtea Constituțională a declarat constituționale articolele 20 lit. k), 22 alin. (1) lit. i), 24 lit. g) și 25 lit. j) din Legea nr. 212 din 24 iunie 2004 privind regimul stării de urgenţă, de asediu şi de război și textul „altor acţiuni necesare" de la Articolul 2 pct. 12) din Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020 privind declararea stării de urgenţă, ***în măsura în care***: (a) autoritățile responsabile de gestionarea stării de urgență îndeplinesc doar atribuții, măsuri sau acțiuni necesare realizării scopurilor care au stat la baza declarării stării de urgentă; (b) atribuțiile, măsurile sau acțiunile necesare **nu depășesc sfera de competență a puterii executive.** Or, textul „dispozițiile Comisiei au întâietate și sunt superioare prevederilor legale sau contractuale" este neconstituțional. Corespunzător, Comisia nu este în drept, să adopte dispoziții contrare legii și care depășesc sfera de competență a puterii executive, excepție constituind derogările care corespuns explicației date de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 17 din 23.06.2020.	Pct. 22 din proiect corespunde prevederilor art. 105 alineat (5) al Legii nr. 108/2016. Constatarea unei situații excepţionale în sectorul gazelor naturale are loc în conformitate cu prevederile Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale. Astfel, la declararea uneia din situațiile excepționale sectorul gazelor naturale *(nu în cazul declarării stării de urgență de către Parlament în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război)*, Comisia urmează să se conducă, inclusiv de atribuțiile specifice ale acesteia stabilite la gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale în conformitate cu art. 105^1 din Legea nr. 108/2016 și Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situaţii Excepţionale a Republicii Moldova.
Centrul de Armonizare a Legislației	**II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE** *a) Analiza comparativă a transpunerii dispozițiilor Regulamentului (UE) 2017/1938* În rezultatul evaluării gradului de transpunere a dispozițiilor **Regulamentului (UE) 2017/1938**, menționăm cu titlu general că proiectul național **transpune parțial actul UE**, conform comentariilor de compatibilitate formulate *infra*.	

	Prevederile art. 1 din actul UE privind obiectul de reglementare au fost adaptate la contextul juridic național și transpuse prin pct. 1 și 2 ale proiectului național. Definiția noțiunii de „serviciu social esențial” prevăzută la art. 2 din Regulamentul UE a fost transpusă în pct. 3 al proiectului național. Noțiunea de „client protejat” a fost definită prin pct. 96 al proiectului național. Noțiunea de „**autoritate competentă**” din pct. 7 a art. 2 al actului UE **nu a fost transpusă de proiectul național,** iar autorul face referință în tabelul de concordanță la prevederile art. 103 din Legea nr. 108/2016, care stabilește că asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale constituie competența partajată între Guvern, a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și întreprinderilor de gaze naturale. Totodată, pct. 4 - 6 din proiectul național stabilesc responsabilitățile subiecților implicați în securității aprovizionării cu gaze naturale în corespundere cu prevederile legale armonizate și cerințele Regulamentului UE. Noțiunea de „autoritate națională de reglementare” nu a fost preluată de proiectul național, iar autorul face referință în tabelul de concordanță la art. 6 din Legea nr. 108/2016 care învestește Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică cu competențe de reglementare și de monitorizare a activităților din sectorul gazelor naturale. La fel, noțiunile de „securitate”, „consumator”, „consumator casnic”, „întreprindere din sectorul gazelor naturale”, „contract de furnizare de gaze”, „transport”, „operator de transport și sistem”, „distribuție”, „operator de distribuție”, „conductă de interconexiune”, „capacitate tehnică”, „capacitate fermă”, „capacitate întreruptibilă”, „instalație de stocare”, „sistem de gaze naturale”, „utilizator de sistem”, „servicii de sistem”, „stoc de echilibrare”, „instalație de stocare subterană” se aplică în corespundere cu definițiile corespondente din Legea nr. 108/2016.	

	Proiectul național definește „Grupul de coordonare privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale din cadrul Comunității Energetice” în conformitate cu prevederile art. 2, pct. 27 în versiunea adaptată a Regulamentului UE. De asemenea, proiectul național definește noțiunile de „cerere de gaze naturale excepțional de mare” și „consumatori întreruptibili”, neprevăzute de actul UE, iar formularea acestora nu contravin dispozițiilor Regulamentului examinat. Cerințele privind stabilirea atribuțiilor și responsabilităților pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale prevăzute de actul UE în art. 3 au fost reglementate prin Secțiunea 2 „Responsabilitatea pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale”, Secțiunea 3 „Atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova”, Secțiunea 4 „Atribuțiile ANRE în asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale”, Secțiunea 5 „Atribuțiile organului central de specialitate în asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale”, Secțiunea 6 „Obligațiile întreprinderilor de gaze naturale” ale proiectului național, inclusiv, în corespundere cu cerințele prevăzute în art. 4 (4) din actul UE privind punerea în aplicare a măsurilor prevăzute în prezentul regulament, prin care fiecare autoritate competentă stabilește rolurile și responsabilitățile diferiților actori vizați, în așa fel încât să garanteze o abordare pe două niveluri, întreprinderile din domeniul energiei electrice, acolo unde este cazul, în al doilea rând statele contractante la nivel național. În context, a fost stabilită responsabilitatea partajată a Guvernului (Comisia pentru situații excepționale a Republicii Moldova), a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii (Ministerul Energiei), ANRE și întreprinderilor de gaze naturale în domeniul asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale. **Totodată, a fost identificat Ministerul Energiei în calitate de autoritate competentă** responsabilă de punerea în aplicare a Regulamentului și a Planului de acțiuni, precum și a obligației de notificare a Secretariatului Comunității Energetice privind desemnarea acestuia în corespundere cu prevederile adaptate din art. 3 (1) – (5) al Regulamentului UE.	

	De asemenea, autoritățile responsabile de asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale vor notifica Secretariatul Comunității Energetice și Grupul de coordonare privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale din cadrul Comunității Energetice despre măsurile întreprinse. La rândul său Secretariatul Comunității Energetice și Grupul de coordonare privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale din cadrul Comunității Energetice vor asista autoritățile responsabile din Republica Moldova de asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale în cazul situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale în corespundere cu cerințele stabilite în art. 3 (5) al actului UE. Prevederile art. 4 (2) - (4) din actul UE privind instituirea și atribuțiile Grupului de coordonare privind securitatea aprovizionării la nivel UE/ENC nu constituie obligație de transpunere, totodată, proiectul național definește și prevede norme privind conlucrarea și notificarea acestuia în condițiile stabilite de actul UE. Prevederile art. 5(1), (2), (4) - (8) din actul UE privind standardul aplicabil în materie de infrastructură au fost transpuse prin dispozițiile pct. 86 - 94 din Secțiunea 12 „Standardul privind infrastructura" a proiectului național. Totodată, prevederile din art. 5 (6) al actului UE au fost transpuse prin art. 421, alin. (2) și Anexa din Legea nr. 108/2016 care stabilește cerințele privind dezvoltarea capacităților bidirecționale la interconexiuni, examinarea propunerilor privind capacitățile bidirecționale la interconexiuni, a cererilor de derogare. Standardul de furnizare de gaze prevăzut de art. 6 al Regulamentului UE a fost transpus prin prevederile pct. 95 - 105 din Secțiunea 13 „Standardul privind aprovizionarea cu gaze naturale" a proiectului național. Totodată, prin pct. 136 din Secțiunea 18 „Dispoziții finale" a proiectului național a fost instituită obligația privind notificarea Secretariatului Comunității Energetice cu privire la definiția consumatorilor protejați, la volumele de consum anual de gaze ale consumatorilor protejați, inclusiv, pe categorii de consumatori protejați și procentul pe care îl reprezintă consumul de gaze naturale ale fiecărei dintre aceste categorii de consumatori protejați raportat la consumul final total	

	anual de gaze naturale în conformitate cu cerințele stabilite în art. 6 al Regulamentului UE. Prevederile privind acordarea facilităților de înmagazinare și mecanismul de împărțire a sarcinii prevăzute în art. 6c al actului UE sunt adaptate prin crearea normelor compatibile la nivel național în domeniul creării stocurilor de securitate prevăzute de art. 4 (21) și art. 1082 - 1083 din Legea nr. 108/2016 și pct. 106 - 107 ale proiectului național. Astfel, definițiile noțiunilor de „obiectiv de constituire a stocurilor", „înmagazinare strategică" au fost adaptate și preluate de cadrul juridic național reieșind din considerentul că Republica Moldova deși a stabilit obligația de creare a stocurilor de securitate prin Legea nr. 108/2016, aceasta nu dispune de instalații de înmagazinare pe teritoriul, astfel cum sunt reglementate de actul UE: Totodată, au fost introduse prevederi naționale compatibile pe domeniul colaborării internaționale cu scopul realizării obiectivului de creare a stocurilor de securitate, prin încheierea acordurilor și contractelor cu operatorii instalațiilor de stocare sau alți participanți ai pieței gazelor naturale din țările părți ale Comunității Energetice și/sau statele membre ale Uniunii Europene care dispun de instalații de stocare subterane a gazelor naturale (pct. 106 - 107 din proiectul național). Prevederile naționale din Secțiunea 14 „Evaluarea națională a riscurilor asociate securității aprovizionării cu gaze naturale" coroborat cu cele stabilite prin art. 1084 din Legea 108/2016 creează norme compatibile la nivel național în domeniul evaluării riscurilor asociate securității aprovizionării cu gaze naturale la nivel național în corespundere cu prevederile art. 7 al actului UE. Cerințele privind elaborarea planurilor de acțiuni preventive și a planurilor de urgență prevăzute în art. 8 al Regulamentului UE au fost stabilite prin Secțiunea 7 „Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale" din proiectul național. Cerințele privind conținutul planurilor de acțiuni preventive prevăzute în art. 9 al Regulamentului UE au fost stabilite prin Secțiunea 8 „Planul de acțiuni preventive" din proiectul național, iar cerința privind actualizarea la fiecare patru ani a Planului de acțiuni preventive a fost transpusă prin pct. 138 al proiectului național.	

	Cerințele privind conținutul planurilor de urgență prevăzute în art. 10 al Regulamentului UE au fost stabilite prin Secțiunea 9 „Planul de urgență” din proiectului național. Condițiile de constatare a situației excepționale și încetarea situației excepționale în sectorul gazelor naturale au fost prevăzute de Secțiunea 11 a proiectului național în corespundere cu prevederile privind declararea unei crize din art. 11 al actului UE. Obligația și cerințele aplicabile schimbului de informații în cazul constatării unei situații excepționale stabilite în pct. 75 au fost transpuse prin Secțiunea 15 „Schimbul de informații” din proiectul național în corespundere cu prevederile art. 14 al actului UE. Totodată, cerința privind includerea normelor privind sancțiunile aplicate pentru încălcarea prezentei legislației în domeniul gazelor naturale a fost reglementată prin prevederile Cap. XVI din Legea nr. 108/2016 și art. 169 alin. (1), lit. b) din Codul Contravențional. Asigurarea protecției informației sensibile din punct de vedere comercial și păstrarea secretului profesional a fost asigurată prin transpunerea prevederilor art. 15 din actul UE în Secțiunea 16 „Secretul profesional” a proiectului național. Prin prevederile din Secțiunea 17 și 18 ale proiectului național, au fost create norme naționale conforme privind monitorizarea securității aprovizionării cu gaze naturale la nivel național, precum și notificarea și prezentarea de către organul central de specialitate la Secretariatul Comunității Energetice a Planului de acțiuni pentru situații excepționale și a Evaluării naționale a riscurilor. Anexa II „Calcularea formulei N – 1” din actul UE a fost transpusă prin Secțiunea 12 „Standardul privind infrastructura” din proiectul național. Anexa III „Capacitatea bidirecțională permanentă” din actul UE a fost transpusă prin Anexa la Legea nr. 108/2016. Anexa V „Model pentru evaluarea riscurilor naționale” a fost transpusă prin Anexa nr. 1 la proiectul național. Anexa VI „Model pentru planul de acțiuni preventive” a fost transpusă prin Anexa nr. 2 la proiectul național. Anexa VII Model pentru planul de urgență a fost transpusă prin Anexa nr. 3 la proiectul național.	

	Anexa VIII Lista măsurilor nebazate pe piață destinate asigurării siguranței furnizării de gaze a fost transpusă prin prevederile Secțiunii 10 „Măsuri destinate asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale” a proiectului național. *b) Obiecții de compatibilitate cu dispozițiile Regulamentului (UE) 2017/1938* Proiectul național nu a asigurat transpunerea dispozițiilor UE privind definirea și reglementare a proceselor de înmagazinare a gazelor naturale, acordarea facilităților de înmagazinare și mecanismul de împărțire a sarcinii, a noțiunile referitoare la GNL astfel cum sunt reglementate de actul UE, ori Tabelul de concordanță motivează **netranspunerea prin lipsa, în Republica Moldova, a producerii locale de gaze naturale, lipsa instalațiilor de stocare a gazelor naturale și lipsa terminalelor GNL.** În context, nu au fost preluate dispozițiile din art. 6a, 6b și 6d ale actului UE privind obiectivele de constituire de stocuri și traiectorii de constituire de stocuri, cerințele privind punerea în aplicare a obiectivului de constituire de stocuri, precum și monitorizarea și executarea acestora, astfel cum sunt reglementate de actul UE. De menționat că, noțiunile referitoare la GNL din art. 2, pct. 21 și 22 ale actului UE nu au fost preluate de Legea nr. 108/2016, respectiv nu sunt aplicate în proiectul național examinat, iar **autorul argumentează acest fapt prin lipsa terminalelor GNL în Republica Moldova.** *c) Prevederi ale actului UE non-aplicabile* Următoarele dispoziții ale actului UE nu constituie obiect al transpunerii, întrucât au fost excluse din Regulamentul (UE) 2017/1938 prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022: art. 2 (6), (16), (27) Definiții, art. 3 (6)-(8) Responsabilitatea pentru siguranța furnizării de gaze, art. 4 (1) Grupul de coordonare pentru siguranța furnizării, art. 5 (3), (4) a), b), (5), (9) Standardul în materie de infrastructură, art. 6 (2) (c) Standardul de furnizare de gaze, art. 6a (4) Obiective de constituire de stocuri și traiectorii de constituire de stocuri, art. 6c (3) și (6) Facilități de înmagazinare și mecanismul de împărțire a sarcinii, art. 7 (1), (2)	**Se acceptă.** Se expune conform modelului 1 din Anexa nr. 2 la Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

	Evaluarea riscurilor, art. 8 (3), (5) și (6) Elaborarea planurilor de acțiuni preventive și a planurilor de urgență, art. 9 (2) Conținutul planurilor de acțiuni preventive, art. 10 (1), (m), (n) Conținutul planurilor de urgență, art. 11 (3) Declararea unei crize, art. 12 Reacțiile la situațiile de urgență la nivel regional și la nivelul Uniunii, art. 13 Solidaritate, art. 14 (2) și (5) Schimbul de informații, art. 16 Cooperarea cu părțile contractante la Comunitatea Energiei, art. 17 Monitorizarea de către Comisie, art. 17a Raportul Comisiei, art. 18 Notificări, art. 18a Procedura comitetului, art. 19 Exercitarea competențelor delegate, art. 20 (2) și (3) Derogare, art. 21 Abrogare, art. 22 Intrarea în vigoare, Anexa I Cooperarea regională, Anexa IV Model pentru evaluarea comună a riscurilor, Anexa IX Tabel de corespondență. **III. Respectarea mecanismului de armonizare** Observații privind Clauza de armonizare În rezultatul examinării proiectului normativ, reieșind din constatările menționate mai sus, autorul urmează să formuleze și să includă clauza de armonizare, după preambulul și clauza de adoptare a proiectului de act normativ, în corespundere cu cerințele prezentate în Anexa nr. 2 la Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin HG 1171/2018, în următoare redacție: ”Prezenta Hotărâre transpune parțial (transpune art. 1, art. 2, art. 3 (1)-(5), art. 4 (2)-(4), art. 5 (1),(2), (4) - (8), art. 6, art. 6c, art. 7 (3) - (7), art. 8 (1), (2), (4), (7) - (12), art. 9 (1), (3)-(11), art. 10, art. 11 (1), (2), (4) - (9), art. 14 (1), (3), (4), (6) - (12), art. 15, Anexa II, Anexa V, Anexa VI, Anexa VII, Anexa VIII) Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 280 din 28 octombrie 2017, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022, care a încorporat modificările introduse prin Regulamentul (UE) 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1938 și (CE) nr. 715/2009 în ceea ce privește înmagazinarea gazelor.”	**Se acceptă** Textul a fost redacatat.

	IV. Concluzii Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, menționăm că proiectul național transpune parțial prevederile Regulamentului (UE) 2017/1938 potrivit obiecțiilor de compatibilitate expuse în Capitolul II al prezentei Declarații. La fel, în procesul de definitivare a proiectului, vor fi revizuite și ajustate în mod corespunzător instrumentele de armonizare conform obiecțiilor formulate în Capitolul III al prezentei Declarații. *Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.*	**Se acceptă**
Centrul Național Anticorupție	Potrivit art. 25 alin. (1) al Legii integrității nr. 82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei. În acest sens, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (3) lit. a), art. 28 alin. (4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra **proiectului definitivat** în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul **de** avizare și/sau de consultare a părților interesate. Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, **nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza** recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări. Urmare celor expuse, solicităm respectuos expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.	**Se acceptă** Proiecul definitivat împreună cu Sinteza va fi expediat după consultare.
GENESIS INTERNATIONAL S.R.L.	Conform scrisorii informative Nr.09-956 din data de 03 aprilie 2024, privind	

	proiectul de hotărire pentru aprobarea Regulamentului privind situaliile exceplionale insectorul gazelcr naturale, compania "GENESIS Intemalional" SRL vă prezintă spre avizare: Genul de activitate: Construcția și reparația drumurilor. Obiectul consumului de gaze naturale: Uzinade beton asfalic FMA Mdgddcegti aflat in s. Măgddceqti r.Criuleni, privindexploatarea sistemului de distribufie a gazelor naturale, cu presiunea medie pin6 la 0,3 Mpa qi PRG a insta$iei de gaze al uzinei de beton asfaltic.	**Nu se acceptă** Avizul prezentat este irelevant proiectului.
SA „Moldovagaz”	La Anexa nr. 1 la proiectul Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale": 1.1 La pct. 3: în noțiunea cerere de gaze naturale excepțional de mare cuvintele „la fiecare” de substituit cu cuvintele „o dată la".	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	În noțiunea consumatori întreruptibili cuvântul „întrerupere” de substituit cu cuvintele „de sistare", potrivit art. 104 alin. (2) lit. i) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (în continuare — Legea nr. 108/2016).	**Nu se acceptă** În scopul uniformizării terminologiei din Legea nr. 108/2016 și Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale aprobat prin HCA ANRE nr. 113/2019, se aplică termenul de „întrerupere a furnizării”.
	1.2 La pct. 7 subpct. 5) după textul „art. 108^{2}” de completat cu textul „și art. 108^{3}”, conform prevederilor art. 108^{3} alin. (14) din Legea nr. 108/2016.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	1.3 La pct. 8 după cuvintele „pentru Situații de Urgență” de completat cu cuvintele „al Ministerului Afacerilor Interne", potrivit pct. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	1.4 La pct. 12 textul subpct. 4) de expus în următoarea redacție „prin derogare de la art. 98 din Legea cu privire la gazele naturale, determină și aprobă, în condițiile art. 9 alin. (7) din Legea cu privire la gazele naturale, metoda de calcul al prețului de vânzare a gazelor naturale către furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale sau prețul reglementat la care furnizorul desemnat în conformitate cu pct. 7 subpct.8) urmează să vândă gaze naturale consumatorilor finali și metoda de calcul al acestui preț reglementat, de asemenea stabilește alte plăti care urmează a fi	**Nu se acceptă.** Competența și temeiul legal de aprobare a Metodei de calcul al prețului de vânzare a gazelor naturale către furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale sau prețul reglementat la care furnizorul desemnat în conformitate cu pct. 7 subpct.8) urmează să vândă gaze naturale consumatorilor finali este

	achitate de titularii de licențe în legătură cu executarea deciziilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova", în conformitate cu prevederile art. 105^2 lit. d) din Legea nr. 108/2016.	Legea cu privire la gazele naturale și nu prin Hotărâre aprobată de Guvern.
	1.5 La pct. 21 subpct. 4) cuvântul „întrerupere" de substituit cu cuvântul „sistare", potrivit art. 105 alin. (4) lit. d) din Legea nr. 108/2016.	**Nu se acceptă** În scopul uniformizări terminologiei, **t**ermenul de întrerupere a furnizării este indicat și la art. 16, art. 84, art. 87 ș.a. din Legea 108/2016 și Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale aprobat de ANRE.
	1.6 La pct. 22 cuvântul „legea" de substituit cu cuvintele „Legea cu privire la gazele naturale".	**Nu se acceptă** Art. 105 alin (5^1) nu se limitează la Legea 108/206, dar indică generic cuvîntul lege. Codul civil tot este aprobat prin Lege organică.
	1.7 La pct. 24 sbpct. 1) și pe tot cuprinsul proiectului Regulamentului cuvintele „pieței interne a Uniunii Europene" de substituit cu cuvintele „pieței gazelor naturale a Republicii Moldova", potrivit art. 105 alin. (8) lit. a) din Legea nr. 108/2016.	**Nu se acceptă** Regulamentul 2017/1938 este obligatoriu tuturor țărilor părți contractante ale Comunității Energetice. Astfel întreprinderile de gaze naturale sunt obligate să întreprindă măsurile necesare pentru a nu fi introduse măsuri de restricționare nejustificată a fluxurilor transfrontaliere de gaze naturale în cadrul pieței interne a UE.
	1.8 La pct. 27 și pe tot cuprinsul proiectului Regulamentului cuvintele „a pieței unice de gaze naturale a Uniunii Europene" de substituit cu cuvintele „a pieței gazelor naturale a Republicii Moldova".	Nu se acceptă. Se transpune Regulamentul UE și respectiv se indică piața Uniunii Europene.
	1.9 La pct. 55 subpct. 2) textul „responsabilitățile întreprinderilor de gaze naturale, operatorului sistemului de transport pentru energie electrică, după caz, și consumatorilor industriali de gaze naturale, inclusiv ale producătorilor de energie electrică" se substituie cu textul ‚funcțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, ale Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, ale altor autorități responsabile, ale întreprinderilor de gaze naturale, precum și ale consumatorilor industriali, inclusiv ale producătorilor	**Se acceptă** Textul a fost redactat.

	relevanți de energie electrică și termică", potrivit art. 104 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 108/2016.	
	1.10 La pct. 64 cuvintele „este obligat să notifice imediat” de substituit cu cuvintele „să întreprindă imediat măsurile stabilite în Planul de acțiuni pentru situații excepționale și să notifice", conform art. 105 alin. (2) din Legea nr. 108/2016.	**Nu se acceptă** Pct. 64 se referă la procedura de constatare a situației excepționale. Obligația de a întreprinde măsurile prevăzute de Planul de acțiuni este stabilită la pct. 17 alin. (1).
	1.11 La pct. 92 cuvintele „operatorilor de sistem interesați” de substituit cu cuvintele „operatorilor de transport potențial vizați", în conformitate cu pct. 1 din Anexa la Legea nr. 108/2016.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	1.12 La pct. 102 cuvintele „a pieței interne de energie a Uniunii Europene” de substituit cu cuvintele „a pieței gazelor naturale a Republicii Moldova".	**Nu se acceptă** A se vedea argumentele de mai sus.
	1.13 La pct. 106: după cuvintele „desemnată de Guvern” de completat cu cuvintele „**în calitate de titular al obligației de stocare**", conform art. 108^2 alin. (2) din Legea nr. 108/2016;	**Nu se acceptă.**
	textul din aliniatul 2 de modificat și de expus în următoarea redacție „Acordurile și contractele respective trebuie să prevadă stocarea, până la 1 octombrie, a unor volume de gaze naturale care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici", potrivit art. 108^2 alin. (2) din Legea nr. 108/2016.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	1.14 La pct. 110 subpct. 1) cuvântul „din import” de exclus.	**Se acceptă** Textul a fost redactat. Totodată cuvintele „din import” la prima frază și alin. (4) se substituie cu cuvîntul „importate”.
	1.15 La Anexa nr. 1 pct. 4 subpct. 2) de corectat numerotația tipurilor de factori de risc, în functie de sursa lor „2.I surse politice; 2.2 surse tehnologice; 2.3 surse comerciale/legate de piață/financiare; 2.4 surse sociale; 2.5 surse naturale", conform Anexei IV din Regulamentul (UE) 2017/1938.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.

	2. Anexa nr. 2 la proiectul Hotărârii Guvernului nr. din 2024 „Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale": 2.1 Tabelul 1: denumirea Tabelului 1 de modificat și de expus în următoarea redacție „Lista punctelor de interconectare, capacitatea fermă maximă de intrare/ieșire, m^3/zi." conform noțiunii capacitate tehnică art. 2 din Legea nr. 108/2016; după textul „Capacitatea tehnică intrare, m^3/zi" si „Capacitatea tehnică ieșire, m^3/zi " de completat cu textul „(20 ^{0}C)", în conformitate cu Anexa nr. I la Hotărârea ANRE nr. 624/2023. 2.2 În Tabelul 2 Anexa nr. 1: - la indicatorul Rețelele de transport (lungimea totală) textul „906 km" de substituit cu textul „906,**206** km"; - indicatorul Rețelele de distribuție (lungimea totală) de exclus, deoarece în Tabelul 2 sunt prezentate indicatorii infrastructurii sistemului de transport; - la indicatorul Capacitate bidirecțională totală datele de adus în concordanță cu prevederile art. 42 ^{1} alin. (1) din Legea nr. 108/2016 „Operatorii sistemelor de transport sunt obligați să asigure capacitate fizică permanentă pentru transportul gazelor naturale în ambele directii (în continuare — capacitate bidirecțională), la toate interconexiunile cu țările vecine. ", respectiv cu Anexa nr. 1 la Hotărârea ANRE nr. 624/2023; - indicatorul „Lungimea totală (A TI, RI, ȘDKRI, ACB, IUC)" de exclus, deoarece lungimea este specificată în primul rând al tabelului. - la indicatorul Capacitatea maximă de ieșire textul „54,01 mil. m^3/zi" de substituit cu textul „56,57 mil. m^3/zi" potrivit Anexei nr. 1 la Hotărârea ANRE nr. 624/2023. La pag. 6 aliniatul 5 de completat cu cuvintele „și din Ucraina".	**Nu se acceptă** În Lista punctelor de intrare ieșire aprobate de ANRE se indică capacitatea tehnică. Capacitatea fermă este un produs de capacitate. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Nu se acceptă** Denumirea conductelor are caracter informativ. **Nu se acceptă** 54,01 mil. m^3/zi = (Căușeni 36,000,000 + Alexeevka 12,000,000 + Ananiev 14,000 + Grebeniki+ 3,960,000 + Ungheni 2,040,159) Corespunde cu informația din HANRE și Rapoartele SCE.

	în Tabelul 3: - diametrul conductelor (DN, mm) de adus în concordanță cu datele indicate în Planul de dezvoltare al "Vestmoldtransgaz" SRL pentru anii 2023-2032, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 820/2023; - la Conducta Chișinău-Rîbnița (CR) cifrele „71" se va substitui cu cifrele „91,1", potrivit datelor din Planul de dezvoltare al ' 'Vestmoldtransgaz" SRL pentru anii 2023-2032, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 820/2023. 2.5 La pag. 9 aliniatul 3 textul „circa 5%" de substituit cu textul „circa 2,3%" în conformitate cu datele Tabelului 15 din Raportul privind activitatea ANRE în anul 2022. 2.6 La pag. 10 aliniatul 2 de modificat și de expus în următoarea redacție „La situația 01.01.2023 în Republica Moldova de către OSD se exploatează cca 25,8 mii km de rețele de distribuție de diferite presiuni, din care 93,9 % sunt în exploatare la OSD afiliați SA „Moldovagaz ' iar 6,1 % din rețele revin altor OSD", potrivit datelor Raportului privind activitatea ANRE în anul 2022. 2.7 La pag. 10 aliniatul 3: - după textul „de către OSD" de completat cu textul „afiliați SA „Moldovagaz" ,conform Raportului privind activitatea ANRE în anul 2022; de completat cu textul „Alți OSD licențiați, în anul 2022, au distribuit 19,2 mil. m3 ,cu 31,1 % mai puțin decât în anul precedent", potrivit Raportului privind activitatea ANRE în anul 2022. 2.8 La pag. 10 aliniatul 5 de corectat ponderea (%) volumului distribuit de către SRL „Chișinău-gaz", SRL „Bălți-gaz" și SRL „Ialoveni-gaz" față de volumul total distribuit pe malul drept al Nistrului, în conformitate cu datele indicate în Tabelul 15 din Raportul privind activitatea ANRE în anul 2022. 2.9 La pag. 10 aliniatul 7: - cuvintele „și prețurilor" de exclus;	2,559,270 constituie capacitatea punctului virtual ieșire spre UA la sud, care nu participă la indicatorul capacității tehnice de ieșire. **Se acceptă** Diametrele conductelor de gaze naturale existente sunt cele prezentate de titularul de licență. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă parțial** Toate datele urmează a fi actualizate conform raportelor din anul 2023. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă**

	- textul „Codul rețelelor de gaze naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019” de substituit cu textul „Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 321/2016”. 2.10 La pag. 10 aliniatul 9 textul „SRL Rotalin Gaz Trading” de exclus, deoarece prin Hotărârea ANRE nr. 45/2024 cu privire la impunerea obligației de serviciu public a fost modificată Anexa la Hotărârea ANRE nr. 487/2019. 2.11 La pag. 12 Figura 4, Schema relațiilor contractuale între utilizatorii de sistem pe piața gazelor naturale din Republica Moldova nu reflectă toate relațiile comerciale și contractuale între participanții la piața gazelor naturale (acorduri de operare, acorduri de interconectare, contract pentru prestarea serviciului de transport și de distribuție a gazelor naturale, contract de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, contracte privind achiziționarea gazelor naturale operaționale necesare OST/OSD). Prin urmare propunem de adus schema în concordanță cu prevederile Codului rețelelor de gaze naturale, Regulile pieței gazelor naturale, Regulamentului privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, și Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și distribuție a gazelor naturale. 2.12 La pag. 13 aliniatul 8 textul „3,247 mlrd. m^3, ceea ce este cu 8,3%” de substituit cu textul „3,221 mld. m^3, ceea ce este cu 5,7%”. 2.13 La pag. 13 aliniatul 9 cuvântul „utilizat” de substituit cu cuvântul „procurat", în conformitate cu Raportul privind activitatea ANRE în anul 2022. 2.14 La pag. 14 aliniatul 6 textul „industriali și comerciali a ajuns la 0,2139 mlrd. m^3 de gaze naturale consumate comparativ cu 0,3206 mlrd. m^3” de substituit cu textul „noncasnici a ajuns la 0,5035 mld. m^3 de gaze naturale consumate comparativ cu O, 7631 mld. m . 2.15 La pag. 16 aliniatul 2 după textul „către Republica Moldova de SAP „ Gazprom” de completat cu textul „în baza	Textul a fost redactat. **Se acceptă parțial** HANRE 321/2016 a fost abrogată. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Nu se acceptă.** Contractele de operare și acordurile de interconectare reprezintă contracte tehnice care reglementează modalitatea de operare a rețelelor interconectate și sunt încheiate între operatorii de sistem. Conform Codului rețelelor de gaze naturale aprobat de către ANRE. Contractele privind prestarea serviciului de transport/distribuție constituie contracte de acces la rețea. Achiziționarea gazelor naturale de către OST OSD (în calitate de operatori de sistem) are loc strict în scopuri operaționale. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Se acceptă** Textul a fost redactat. **Nu se acceptă** Datele se referă la consumatorii industriali și comerciali. **Nu se acceptă**

	Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova".	Corespund pct.4.
	2.16 La pag. 21 aliniatul I factorii de risc în funcție de sursa lor de adus în concordanță cu prevederile pct. 4 al Anexei nr. 1 la proiectul Regulamentului cu privire la situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	2.17 La pag. 22 datele din aliniatul 4 de adus în concordanță cu datele indicate în Anexa 5 Scenariul 1.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	2.18 La pag. 26 aliniatul 3 de expus în următoarea redacție „Categoriile de consumatori din subpct. 2) și 3) sunt considerați consumatori protejați, cu condiția că consumul lor de gaze naturale nu reprezintă, împreună, mai mult de 20 % din consumul final total anual de gaze naturale. ' conform noțiunii client protejat din Regulamentul (UE) 2017/1938.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	2.19 La pag. 31 Tabelul Măsura 7 Ofertă la indicatorul Termen textul „2024-2034” de substituit cu textul „2023-2032", în conformitate cu Planul de dezvoltare al "Vestmoldtransgaz” SRL pentru anii 2023-2032, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 820/2023.	**Se acceptă** Textul a fost redactat.
	2.20 La pag. 33 Tabelul Măsura 4 Cerere după cuvintele „asigurată activitatea acestora” de completat cu cuvintele „acolo unde este posibil din punct de vedere tehnic".	**Se acceptă parțial** Măsura respectivă este cu titlu de recomandare.
	2.21 La pct. 35 Tabelul Măsura II Cerere la indicatorul Descriere nu este clar la care Lege se face referință.	Legea 139/2018.
	2.22 La pag. 37 Tabelul Măsura 2 la indicatorul Descriere nu este clar în ce cazuri furnizorii și operatorii de sistem sunt obligați să întreprindă măsuri necesare pentru a asigura aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor protejați.	A se vedea pct. 94 din proiectul Regulamentului.
	2.23 La pag. 38 cuvintele „unei întrețineri adecvate” de substituit cu cuvintele „unor măsuri de întreținere".	**Nu se acceptă** Urmează să fie întreținere adecvată, dar nu doar unor măsuri de întreținere.
	2.24 La pag. 56-58 Anexa 5: - datele din Scenariul 2 privind deficitul estimat de gaze naturale de adus în concordanță cu datele descrise la pag. 27-28;	**Se acceptă**
	- Scenariul 3 și 4 legat de limitarea/întreruperea furnizării gazelor naturale către Republica Moldova nu este unul relevant la	**Nu se acceptă**

	moment, deoarece începând cu decembrie 2022 până în prezent consumatorii malului drept al Nistrului sunt aprovizionați cu gaze naturale din alte surse decât cele de la SAP „Gazprom”. Prin urmare se propune de indicat în lista de scenarii cauza generală, legată de limitarea/întreruperea furnizării gazelor naturale importate de toți furnizorii cumulativ; - la Scenariul 6 lit. b) la deficitul estimat de gaze naturale în perioada de iarnă textul „465 mil.m^3” de substituit cu textul „465 - 570 mil.m^3”.	Scenariul respectiv a fost deja implementat unilateral în practică și urmează a fi luat în considerare și de ținut cont de el în activitatea ulterioară. Este important de menționat că furnizorii ce furnizează gazele naturale la prețuri negociate urmează să țină cont că în unele situații ar fi pasibili de solicitare a daunelor din cauza nefurnizării gazelor naturale conform prevederilor contractuale. **Se acceptă** Textul a fost redactat.
	2.25 La pag. 62 pct. 4 subpct. 3) textul „responsabilitățile întreprinderilor de gaze naturale, operatorului sistemului de transport pentru energie electrică, și consumatorilor industriali de gaze naturale, inclusiv ale producătorilor de energie electrică relevanți” de substituit cu textul „funcțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, ale Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, ale altor autorități responsabile, ale întreprinderilor de gaze naturale, precum și ale consumatorilor industriali, inclusiv ale producătorilor relevanți de energie electrică și termică", conform art. 104 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 108/2016.	**Nu se acceptă** Corespunde cu prevederile Regulamentului (UE) 2017/1938. Prin proiectul elaborat se transpun prevederile Regulamentului menționat.
	2.26 La pag. 66 pct. 24 aliniatul 1 după cuvintele „extrem de scăzute” de completat cu cuvintele „sau extrem de ridicate", deoarece și temperaturile extreme de ridicate pot perturba aprovizionarea cu gaze naturale prin creșterea foarte mare a cererii de gaze naturale de către producătorii de energie electrică și pot genera dezechilibre în sistemul de transport al gazelor naturale.	**Nu se acceptă** Nu este justificată. Creșterea temperaturii în perioada sezonului de încălzire duce la reducerea consumului de gaze naturale de către majoritatea consumatorilor finali. Centrralele electrice ce funcționează pe gaze naturale produc energie electrică în funcție de puterea centralei și nu au fost astfel de situații. De asemenea, este oportun de menționat despre responsabilitatea echilibrării.
	2.27 La pag. 72 Tabelul Măsura 5. Alertă la indicatorul Proceduri de urmat de adus o claritate la dreptul OST de a prezenta utilizatorului de sistem o plată majorată pentru dezechilibru zilnic cu aplicarea unui coeficient, deoarece Legea nr. 108/2016, precum și Codul rețelelor de gaze naturale, aprobate prin Hotărârea ANRE	**Nu se acceptă**, Nu este justificată. Metodologia menționată urmează a fi elaborată și apoi aplicată. Pentru aplicarea măsurii respective urmează a fi

	nr. 420/2019 nu prevăd așa măsuri. Mai mult decât atât, cheltuielile suplimentare suportate de către furnizorii de gaze naturale în contextul obligației serviciului public stabilite la art. 89 din Legea nr. 108/2016 vor fi reflectate la calcularea pretului reglementat pentru furnizarea gazelor naturale. Totodată, până în prezent nu este aprobată de către ANRE Metodologia de calculare a plăților pentru dezechilibrul zilnic.	întreprinse măsurile necesare. De asemenea, este oportun de menționat că nu toate prețurile aplicate de furnizori se aprobă de ANRE.
	2.28 La pag. 76 pct. 48: - subpct. 3 de expus în următoarea redacție „Titularul obligației de stocare, pune conform deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în circulație pe piața gazelor naturale, parțial sau total, cantitatea disponibilă de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare", conform art. 108^3 alin. (14) din Legea nr. 108/2016;	**Nu se acceptă** Utilizarea stocurilor este prevăzută în Secțiunea 8.
	- de completat cu un subpunct nou în următoarea redacție „Furnizorii de ultima opțiune procură de la furnizorul de serviciu public în vederea asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale în situații de urgență gaze naturale gaze naturale cu furnizarea lor ulterioară consumatorilor. ", în conformitate cu prevederile Hotărârii de Guvern nr. 589/2022.	**Nu se acceptă** Această măsură a fost una aplicată doar în situații de urgență, și nu este tratată ca o măsură bazată pe mecanisme de piață.
	2.29 La pag. 82 Secțiunea 12 nu este indicat cum are loc determinarea procentului de limitare a livrării gazelor naturale consumatorilor întreruptibili. Prin urmare, considerăm oportun descrierea modalității de determinare de către operatorul sistemului de transport a procentului de reducere (inițial și actualizat în dependență de variația deficitului de gaze naturale) care trebuie de aplicat față de consumatorii întreruptibili, prin informarea părților cointeresate.	**Se acceptă parțial** Conform pct. 64, procedura de limitare poate fi aplicata doar pentru consumatorii la care întreruperea livrării gazelor naturale poate afecta procesul tehnologic (ex. producerea sticlei, industria metalurgică).
	2.30 La pag. 73 Secțiunea 13 de adus o claritate la obligația personalului operatorului de sistem și a furnizorului privind întocmirea actului de depistare a consumului neautorizat/peste limită, calcularea consumului de gaze naturale și facturarea valorii triple a consumului de gaze, deoarece Legea nr. 108/2016 nu prevede așa măsuri în cazul apariției de situații excepționale pe piața gazelor naturale. De asemenea, Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 112/2019 și Regulamentul privind furnizarea gazelor	**Nu se acceptă** În Secțiunea 13 din proiectul Planului de urgență se descriu acțiunile respective. În situația de urgență se aplică prevederile Regulamentului și măsurile indicate în Planul de urgență.

	naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 113/2019 nu prevăd acțiunile operatorului de sistem și a furnizorului în cazurile expuse în pct. 72 din proiectul Planului de urgență. Totodată art. 70 alin. (10) din Legea nr. 108/2016 prevede că „Restricțiile în livrarea gazelor naturale în situații excepționale trebuie aplicate cu respectarea principiilor stabilite în prezenta lege și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție".	Limitările, întreruprea livrării gazelor naturale în situații excepționale sunt incluse în articolele 104 și 106 din Legea nr.108/2016 și respectiv sunt detaliate în proiectul Planului de acțiuni cum este prevăzut de articolul 104 din Lege.
Centru Național pentru Energie Durabilă	Comunică susținerea acestuia cu lipsă de obiecții sau propuneri.	
Biroul Național de Statistică	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
SRL „Orhei Gaz”	În limita competențelor funcționale vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
SA „Energocom”	Comunică despre lipsa obiecțiilor asupra acestuia.	
„Comgaz-Plus” SA	În urma dezbaterilor grupul de lucru a hotărât de a aviza pozitiv proiectul de hotărâre.	
ÎM Regia Exploatare a Drumurilor și Podurilor „EXDRUPO”	nu are careva propuneri și obiecții pe marginea proiectului menționat.	
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	În limita competențelor funcționale vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
Ministerul Sănătății	În limita competențelor funcționale vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
Ministerul Muncii	În limita competențelor funcționale vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
Ministerul Culturii	În limita competențelor funcționale vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
Ministerul Educației și Cercetării	Susține fără obiecții și propuneri proiectul	
Ministerul Apărării	În limita competențelor funcționale vă comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
SA „Rețele Electrice de Distribuție Nord”	Susține și consider oportun proiectul de hotărâre, fără propuneri de modificare	
Întreprinderea Municipală a Rețelelor și Centralelor Termice Comrat	Nu sunt obiecții și propuneri	